

XXX НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА
„ПЕДАГОШКА ИСТРАЖИВАЊА И
ШКОЛСКА ПРАКСА“

**PIRLS 2021:
РЕЗУЛТАТИ И
ИМПЛИКАЦИЈЕ**

ЗБОРНИК РЕЗИМЕСА

Уредници

Никоleta **ГУТВАЈН**
Бранислав **РАНЂЕЛОВИЋ**
Јелена **СТОЈКОВИЋ**

14. децембар 2023. године
Београд

ПРОГРАМСКИ ОДБОР

Председник Програмског одбора

др Николета ГУТВАЈН, виши научни сарадник
Институт за педагошка истраживања, Београд

Чланови Програмског одбора

др Бранислав РАНЂЕЛОВИЋ, ванредни професор
Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд

др Данимир МАНДИЋ, редовни професор
Факултет за образовање учитеља и васпитача Универзитета у Београду

др Сања БЛАГДАНИЋ, редовни професор
Факултет за образовање учитеља и васпитача Универзитета у Београду

др Јасна МАКСИМОВИЋ, ванредни професор
Педагошки факултет у Ужицу, Универзитет у Крајевцу

др Милан СТАНЧИЋ, ванредни професор
Филозофски факултет Универзитета у Београду

др Владета МИЛИН, доцент
Филозофски факултет Универзитета у Београду

др Александар НОВАКОВИЋ, доцент
Филозофски факултет Универзитета у Нишу

др Гордана ЧАПРИЋ
Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд

др Елизабета КАРАЛИЋ
Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд

др Емилија ЛАЗАРЕВИЋ, научни саветник
Институт за педагошка истраживања, Београд

др Јелена СТЕВАНОВИЋ, виши научни сарадник
Институт за педагошка истраживања, Београд

др Душица МАЛИНИЋ, виши научни сарадник
Институт за педагошка истраживања, Београд

др Ивана ЂЕРИЋ, виши научни сарадник
Институт за педагошка истраживања, Београд

др Младен РАДУЛОВИЋ, научни сарадник
Институт за педагошка истраживања, Београд

др Јелена СТАНИШИЋ, научни сарадник
Институт за педагошка истраживања, Београд

др Смиљана ЈОШИЋ, научни сарадник
Институт за педагошка истраживања, Београд

др Нада ШЕВА, научни сарадник
Институт за педагошка истраживања, Београд

др Наташа ЛАЛИЋ-ВУЧЕТИЋ, научни сарадник
Институт за педагошка истраживања, Београд

др Драгана ГУНДОГАН, научни сарадник
Институт за педагошка истраживања, Београд

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

Председник Организационог одбора

Данијела ЂУКИЋ

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд

Чланови организационог одбора

мсп Јелена СТОЈКОВИЋ, истраживач-сарадник

Институт за педагошка истраживања, Београд

мсп Исидора МИЦИЋ, истраживач-приправник

Институт за педагошка истраживања, Београд

мсп Ива МЕДОЈЕВИЋ, стипендиста Министарства науке, технолошког развоја и иновација

Институт за педагошка истраживања, Београд

ОРГАНИЗАТОРИ СКУПА

ИНСТИТУТ ЗА ПЕДАГОШКА ИСТРАЖИВАЊА

Добрињска 11/3 • 11 000 Београд • Србија

www.ipi.ac.rs

ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Фабрисова 10 • 11 000 Београд • Србија

<https://ceo.edu.rs/>

ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВАЊЕ УЧИТЕЉА И ВАСПИТАЧА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Краљице Наталије 43 • 11 000 Београд • Србија

<http://www.uf.bg.ac.rs/>

Напомена. Радови сарадника Института за педагошка истраживања су резултат рада у оквиру Програма рада Института који финансира Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије (бр. уговора 451-03-47/2023-01/ 200018).

Све упуте који се односе на Косово у овом документу требало би разумети у контексту резолуције СБ УН 1244 (1999). Садржај ове напомене у целини је дефинисан документом Инструкција за поступање државних и других званичних представника Републике Србије на међународним и регионалним скуповима на којима учествују представници Привремених институција самоуправе (ПИС) у Приштини (2019).

САДРЖАЈ

7 УВОДНА САОПШТЕЊА PIRLS 2021:

од оквира до чудесног случаја и погледа у будућност

- 9 *PIRLS 2021: концепцијални и методолошки оквир исцртавања*
Бранислав Ранђеловић, Данијела Ђукић и Елизабета Каралић
- 12 *Тестирање разумевања прочишћеној у дигиталном окружењу (digitalPIRLS 2021):
поглед у будућности за Србију*
Нада Шева
- 16 *Како наставници у европским земљама доживљавају школску климу: чудесни
случај Зајадној Балкана*
Љиљана Плазинић

19 ЧИНИОЦИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА У ИСТРАЖИВАЊУ PIRLS 2021

- 21 *Мотивисаност ученика да читају и осећај припадности школи*
Марија Трајковић, Николета Гутвајн и Марина Ковачевић-Лепојевић
- 23 *Повезаност самооуздања и постигнућа: перспектива учитеља*
Исидора Мицић, Ана Дробац и Смиљана Јошић
- 25 *Односи мотивације и селф-концепта са постигнућем ученика у читању*
Јелена Медар Златковић, Снежана Мирков и Наташа Лалић-Вучетић
- 27 *Како образовна очекивања родитеља утичу на самооуздање ученика и
њихову мотивацију да читају*
Душица Малинић и Ивана Ђерић
- 29 *Социјални статус као предиктор читалачке писмености ученика у Србији*
Младен Радуловић и Драгана Гундоган
- 31 *Кључне компетенције за целоживотно учење и виши когнитивни процеси:
утицај наставних пракси на ученичко постигнуће*
Јелена Теодоровић и Ивана Јакшић
- 33 *Квалитивне наставе читалачке писмености и постигнућа ученика: PIRLS 2021*
**Елизабета Каралић, Гордана Чапрић, Бранислав Ранђеловић
и Александар Миловановић**

35 КОНТЕКСТ(И) И ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА У ИСТРАЖИВАЊУ PIRLS 2021

- 37 *Повезаносћ сџручној усавршавања учитеља са применом индивидуалној
присудуја у насџави читања*
Марија Ратковић и Јелена Станишић
- 39 *Карактеристике кућној окружења и развој читалачких компетенција:
класифер анализа података из сџудије PIRLS 2021*
Нада Шева и Јелена Стојковић
- 41 *Ученичка перцепција приагносћи школи – шџа је променила епидемија
COVID-19*
Љиљана Плазинић и Невена Буђевац
- 43 *Повезаносћ сџручној усавршавања учитеља и посџиинућа ученика у домену
читалачке писменосћи*
Драгана Гагић
- 45 *Однос између мишљења ученика о читању у ваншколском контексџу и
њихових посџиинућа у домену читалачке писменосћи*
Ивана Кокеза
- 47 *Национална и међународна скала посџиинућа у домену читалачке
писменосћи: исџраживање PIRLS 2021*
Ива Р. Медојевић

ОДНОСИ МОТИВАЦИЈЕ И СЕЛФ-КОНЦЕПТА СА ПОСТИГНУЋЕМ УЧЕНИКА У ЧИТАЊУ

Јелена Медар Златковић⁶
Снежана Мирков
Наташа Лалић-Вучетић

Институт за педагошка истраживања, Београд

Различити чиниоци доприносе развоју читалачке писмености, укључујући мотивацију и самоопажање компетенција за читање. Приликом истраживања различитих аспеката мотивације за читање, установљено је да читалачки селф-концепт има важну улогу и да је повезан са постигнућем у читању. Циљ овог рада је да се испитају односи мотивације ученика за читање, самоопажања читалачких компетенција, читања у школи и ван ње и опажања поступака наставника са постигнућем ученика на тесту читања. Узорак је био репрезентативан и чинили су га ученици четвртог разреда основних школа из Србије ($N=4037$). Анализирали смо одговоре из *Уџбеника за ученике* који је примењен у истраживању PIRLS 2021. Укључена су питања која се односе на: мотивацију за читање, ученичко самоопажање читалачких компетенција, читање у школи и ван ње и ученичко опажање поступака наставника. Резултати факторске анализе потврђују да се ставке у оквиру сваког питања групишу у оквиру једног фактора. Примењена је мултипла линеарна регресија у којој је критеријумска варијабла било постигнуће ученика у читању. Добијени фактори и три манифестне варијабле (учесталост читања ван школе, читање ради уживања и читање ради учења) уведени су као предиктори у регресиони модел. Регресиони модел показао се значајним: $R^2 = 25.5\%$, $F(df = 7,46233) = 2256.51$, $p = .000$, а предиктори са највећим интензитетом су виши читалачки селф-концепт, учесталост читања ван школе и висока интринзична мотивација за читање. Резултати примењених анализа указују на то да наставници треба да подстичу позитивне ставове ученика према читању и креирају повољан контекст за развој интринзичне мотивације. Пружање прилика ученицима

6 jelenamedar95@hotmail.com

да доживе искуство успеха у читању доприноси јачању читалачког селф-концепта и интринзичне мотивације ученика.

Кључне речи: читалачка писменост ученика, интринзична мотивација, селф-концепт, читање ван школе, постигнуће ученика.

РЕЦЕНЗЕНТИ

- др Миља ВУЈАЧИЋ**, научни саветник
Институт за педагошка испитивања, Београд
- др Емилија ЛАЗАРЕВИЋ**, научни саветник
Институт за педагошка испитивања, Београд
- др Николета ГУТВАЈН**, виши научни сарадник
Институт за педагошка испитивања, Београд
- др Ивана ЂЕРИЋ**, виши научни сарадник
Институт за педагошка испитивања, Београд
- др Душица МАЛИНИЋ**, виши научни сарадник
Институт за педагошка испитивања, Београд
- др Милица МАРУШИЋ-ЈАБЛАНОВИЋ**, виши научни сарадник
Институт за педагошка испитивања, Београд
- др Јелена СТЕВАНОВИЋ**, виши научни сарадник
Институт за педагошка испитивања, Београд
- др Владимир ЏИНОВИЋ**, виши научни сарадник
Институт за педагошка испитивања, Београд
- др Драгана ГУНДОГАН**, научни сарадник
Институт за педагошка испитивања, Београд
- др Смиљана ЈОШИЋ**, научни сарадник
Институт за педагошка испитивања, Београд
- др Наташа ЛАЛИЋ-ВУЧЕТИЋ**, научни сарадник
Институт за педагошка испитивања, Београд
- др Младен РАДУЛОВИЋ**, научни сарадник
Институт за педагошка испитивања, Београд
- др Јелена СТАНИШИЋ**, научни сарадник
Институт за педагошка испитивања, Београд
- др Нада ШЕВА**, научни сарадник
Институт за педагошка испитивања, Београд

ЗБОРНИК РЕЗИМЕА
XXX научна конференција
„Педагошка истраживања и школска пракса“
PIRLS 2021: РЕЗУЛТАТИ И ИМПЛИКАЦИЈЕ

Издавач
Институт за педагошка истраживања, Београд

За издавача
Николета ГУТВАЈН

Уредници
Николета ГУТВАЈН
Бранислав РАНЂЕЛОВИЋ
Јелена СТОЈКОВИЋ

Лектор
Јелена СТЕВАНОВИЋ

Технички уредник
Јелена СТОЈКОВИЋ

Тираж
50

Дизајн корица и графичка обрада
Бранко ЦВЕТИЋ

Штампа
Кућа штампе плус

ISBN-978-86-7447-166-1

COPYRIGHT © 2023 ИНСТИТУТ ЗА ПЕДАГОШКА ИСТРАЖИВАЊА
Публикација може да се користи у складу са лиценцом Creative Commons
Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International CC BY-NC-ND.

.....
CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

37.091.212:159.9(048)
159.947.5-057.874(048)
37.091.26(048)

НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА "Педагошка истраживања и школска пракса" (30 ; 2023 ; Србија)

PIRLS 2021: резултати и импликације : књига резимеа / XXX научна конференција "Педагошка истраживања и школска пракса", 14. децембар 2023. године Београд ; уредници Николета Гутвајн, Бранислав Ранђеловић, Јелена Стојковић ; [организатори скупа Институт за педагошка истраживања, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Факултет за образовање учитеља и васпитача универзитета у Београду]. - Београд : Институт за педагошка истраживања, 2023 (Београд : Кућа штампе плус). - 49 стр. ; 24 cm

Тираж 50

ISBN 978-86-7447-166-1

1. Гутвајн, Николета, 1974- [уредник] 2. Ранђеловић, Бранислав М., 1970- [уредник] 3. Стојковић, Јелена Н., 1993- [уредник]
а) Ученици -- Успех -- Апстракт б) Мотивација -- Ученици -- Апстракт

COBISS.SR-ID 132805385
.....